

Kauce za vedlejší závazky při poplatkových úlevách konversních.

Poplatkové úlevy při konversi dluhů podle zákona z 22. února 1907, č. 49 ř. z. platí zásadně také pro kauci vymíněnou za úroky a jiné vedlejší závazky převzaté dlužníkem.

Při nestejně výši konvertovaného dluhu a nové zápůjčky náleží osvobození podle tohoto zákona jen pro částku, která je určena ke konversi starého dluhu. (Z rozdílu, oč nová zápůjčka převyšuje starou, platí se poplatky podle obecných předpisů (§ 6 cit. zák.).

Podobné ustanovení o kauci je v § 9 prov. nař. min. financí s min. práv. z 25. února 1907, č. 50 ř. z. Jestliže kauce k zajištění vedlejších závazků u nové zápůjčky jest větší než kauce vymíněná pro vedlejší závazky u staré zápůjčky, mají se zapraviti z rozdílu poplatky podle všeobecných předpisů poplatkových zákonů.

Podle bodu 11 instrukce k zákonu č. 49/1907 ř. z. vydané výnosem min. financí ze 14. března 1907, č. 19.154 (popl. příloha k Věst. min. fin. č. 5 z r. 1907) jsou ve smyslu § 2 cit. zák. předmětem poplatkových úlev výmazné a dlužní listiny (dluhopisy a postupní listiny) a knihovní zápisy.

Při nestejně výši zápůjček, má se zapraviti 1. vedle kolkového poplatku 5 K z každého archu

a) výmazného prohlášení a

b) dlužní listiny

poplatky podle stup. II. z rozdílu obou zápůjček;

2. z knihovního zápisu práva zástavního poplatek vkladní (1%) a to z rozdílu, o který je nová zápůjčka větší než konvertovaný dluh, přesahuje-li úhrn zápůjčky 200 K a dále z rozdílu, o který je jistota k zajištění vedlejších závazků u nové zápůjčky větší než jistota za vedlejší závazky u staré zápůjčky.

Toto ustanovení doplnilo ministerstvo financí výnosem ze 6. června 1907, č. 70.472 (popl. příl. č. 15, z r.

1907), ve kterém připomenulo, že uvedeným ustanovením bodu 11 instrukce nemělo býti ničeho měněno na platném právním stavu a proto zůstávají i dále směrodatnými nálezy správního soud. dv. ze 27. VI. 1905, č. 7221 a ze 17. V. 1907, č. 5482 uveřejněného v popl. příl. č. 11 z r. 1905 pro zpoplatňování jistot za vedlejší poplatky v dlužních listinách a výmazných prohlášeních.

V cit. nálezech rozhodoval správní soud. dv. o vyměřovacím základu u dlužního úpisu (Budw. F 3714/05) a u výmazného prohlášení (Budw. F 3588/05) a to takto:

Je-li v listině o zápůjčkovém právním jednání (dlužním úpisu) zřízeno zástavní právo za pohledávku a vedlejší závazky, pro které je stanovena jistota, jest základem poplatku podle saz. pol. 73/36 č. 2 písm. b) p. z. jen dlužná pohledávka (Budw. F 3714/1905).

Při vyměření poplatku z výmazného prohlášení, které se vztahuje nejen na zástavní právo za hypotekární pohledávku, nýbrž i na jistotu za vedlejší závazky (náhradu daní, pojistné atd.) má se k hlavní pohledávce připočísti také částka jistoty (Budw. F 3588/1905).

Správní soud. dv. rozhodl kromě toho také o kauci při vkladném. Byla-li jistota za vedlejší závazky, které byly převzaty dlužníky v dlužním úpisu, nepožívají již ze zákona stejného knihovního pořadí s hlavní pohledávkou, zapsána číselně určenou částkou, buď tato jistota pojata podle § 15 popl. zák. a pozn. 2 k saz. pol. 102/45 zák. z 13. prosince 1862, č. 89 ř. z. do vyměřovacího základu pro vkladní poplatek. (Nál. ze 17. V. 1905, č. 5479, Budw. F 3589, popl. příl. č. 11 z r. 1905, nál. z 2. XI. 1909 č. 7921, Budw. F 7156, nál. ze 14. IX. 1911 č. 9500, Budw. F 8401.)

Z uvedených ustanovení a nálezů plyne pro zpoplatnění či osvobození jistoty za vedlejší závazky při konversích toto:

1. Poplatky z listin.

a) Do vyměřovacího základu poplatku z dlužního úpisu se jistota za vedlejší závazky nezapočítává.

b) Pro vyměření poplatku z výmazného prohlášení je rozhodným obsah listiny. Ve skutečnosti bude prohlášení obsahovat zpravidla jen svolení k výmazu jistoty nejvýše do částky, která odpovídá nekonvertované části pohledávky. Část jistoty, která připadá na konvertovanou část pohledávky, není třeba vymazovat, neboť slouží k zajištění vedlejších závazků nové pohledávky. Pakliže však výmazné prohlášení obsahuje svolení k výmazu jistoty za vedlejší závazky staré pohledávky, buď celé, ač se konvertuje jen část pohledávky, aneb z větší části, než připadá na konvertovanou část pohledávky, pak pro osvobození jistoty platí stejné zásady jako dále, u poplatku vkladního.

Je-li svolení k výmazu obsaženo v kvitanci, kterou se stvrzuje jen zaplacení pohledávky bez příslušenství, podléhá tato listina poplatku podle skup. II. z kvitované pohledávky a kolku 5 K. (Srov. nář. Budw. F 5468/07, 5658/07, 6090/08 a Boh. F 1240/23).

2. Poplatek ze zápisu práva zástavního.

Výše citované ustanovení bodu 11 instrukce uvádí jako základ pro výpočet poplatku při částečném osvobození rozdíl zápůjček a »dále« rozdíl jistot. Z toho, že jsou uvedeny oba základy vedle sebe (arg. slůvko: »dále«) lze souditi, že mají být zvlášť porovnány zápůjčky a zvlášť jistoty za vedlejší závazky.

Uvážíme-li, že vedlejší závazky, a tedy i kauce pro ně zřízená, jsou akcesoriem hlavní pohledávky, pak nutně i kauce za vedlejší závazky

sdílí osvobození pohledávky do té míry, jako pohledávka sama. Náleží-li osvobození podle §§ 2 a 6 zák. č. 49/1907 ř. z. jen pro tu část nové zápůjčky, která je určena ke konverzi staré, pak důsledně náleží osvobození také pro tu část jistoty za vedlejší závazky u nové zápůjčky, která je určena ke krytí jistoty konvertované části staré zápůjčky.

Pro stanovisko, že náleží osvobození poměrné části jistoty svědčí nepřímo i celková tendence zákona č. 49/1907, který poskytuje úlevy při konverzi hypotekárních dluhů jen tehdy, zmenšuje-li se břemeno dlužníka. Ve shodě s tím je zřejmě i osvobození jistoty za vedlejší závazky v nezvýšené výši.

Příklad 1.

Stará pohledávka 100.000 K vedl. závazky do 10.000 K, konvertováno 60.000 K, vedl. závazky do 6.000 K. Zapraví se: z dlužního úpisu kolek 5 K (z archu), z výmazného prohlášení kolek 5 K a z rozdílu zápůjček (100.000 K — 60.000 K =) 40.000 K a vedl. záv. (10.000 K — 6.000 K =) 4.000 K, celkem ze 44.000 K — stup. II. = 440 K. Je-li však svolení k výmazu obsaženo v kvitanci, kterou se stvrzuje jen zaplacení pohledávky bez příslušenství, platí se stupnicový poplatek jen z kvitované pohledávky, t. j. 400 K (kromě uvedeného kolku 5 K).

Příklad 2.

Stará pohledávka 100.000 K, vedl. závazky do 10.000 K; nová pohledávka 60.000 K, vedl. závazky do 9.000 K. Zapraví se: z dlužního úpisu kolek 5 K (z archu), z výmazného prohlášení kolek 5 K a z rozdílu zápůjček (100.000 K — 60.000 K =) 40.000 K a vymazované části vedl. záv. 1000 K, celkem 41.000 K — stup. II. = 410 K. Je-li svolení k výmazu v kvitanci, platí totéž co u příkladu 1: Vkladní poplatek z neosvobozené části jistoty za vedlejší závazky (9.000 K — 6.000 K =) 3.000 K — 1% = 30 K.

(Pozn. zákon č. 111/1923 Sb. v § 3, odst. 2, také stanovil výslovně povinnost zapravit při překročení přípustného zvýšení úrokové míry poplatek vkladní »i z poměrné části vedlejších závazků«). Boura.

Autoři článků v tomto čísle:

Okr. soudce v Hradci Králové Dr. Josef Havelka, koncip. fin. prok. v Praze Jaroslav Málék, vrchní min. komisař Nejv. úč. kontr. úřadu Dr. František Muchka, s. rada Pracov. soudu v Praze Dr. Josef Kroc, okr. soudce v Poličce Dr. Miroslav Černý, vrch. kom. min. fin. Dr. Josef Boura.